

Recenzió

Andor József

István Kecskés:

English as a Lingua Franca: The Pragmatic Perspective¹

Cambridge: Cambridge University Press, 2019, 261 p.

Az évtizedek óta az Amerikai Egyesült Államokban élő Kecskés István a magyar nyelvtudomány egyik büszkesége, a New York Állami Egyetem kiemelt státusú egyetemi tanára (distinguished professor). Kecskés a nyelvészeti pragmatika diszciplínájának világhírű kutatója, azon belül is az interkulturális pragmatika részdiszciplína megteremtője, kutatási profilját meghatározó alakja. Az Amerikai Pragmatikai Társaság jelenlegi elnöke, számos szakkönyv szerzője vagy szerkesztője, több tucatnyi könyvfejezet, szaktanulmány írása fűződik nevéhez. A pragmatikával kapcsolatban rendezett nemzetközi kongresszusok, konferenciák rendszeres, plenáris előadója. A Mouton de Gruyter könyvkiadó *Intercultural Pragmatics* c. folyóiratának alapítója és szerkesztője, a kiadó pragmatikai tárgyú könyvsorozatának szerkesztője, számos nyelvtudományi szakfolyóirat szerkesztőbizottságának tagja. A jelen recenzió tárgyát képező *English as a Lingua Franca* címet viselő legújabb könyvében az angolt nem anyanyelvként beszélők nyelvezetének belső, rendszerszerű, elsősorban pragmatikai-szemantikai státusát és meghatározó jegyeit, valamint az interkulturális kompetencia és performancia diszkurzív alapú reprezentációjának összefüggéseit vizsgálja nyelvelméleti szempontból.

A monográfia első egysége egy rövid terjedelmű bevezető (1–14. o.), melyben a szerző tételenen kifejti a könyv céljait. Jelen műve tulajdonképpen a 2014-ben megjelent nagy monográfiája (Kecskés 2014) közvetlen folytatása. Fő célja, hogy feltárja a Lingua Franca nyelvhasználat specifikumainak nyelvelméleti státusát és jelentőségét, továbbá az interakciós kompetencia operatív bemutatása, kontextuális szemantikai-pragmatikai aspektusainak leírása és értelmezése. Az ide vonatkozó vizsgálódások alapkérdését az képezi, hogy az LFA önálló nyelvnek vagy nyelvváltozatnak tekinthető-e, vagy sem. A nemzetközi szakirodalom véleménye e tekintetben megoszlik. A szerző jelen monográfiáját megelőző kutatások az LFA-t igyekeztek (és jelenleg is igyekeznek) az angol nyelv egyik **változataként** kezelni. Ezek a megközelítések alapvetően leíró nyelvészeti jellegűek (lásd pl. Jenkins 2007, Seidlhofer 2011). Kecskés nézete szerint az LFA inkább nyelvhasználati módnak tekinthető, semmint önálló nyelvnek. Rendszere képlékeny és flexibilis, nem normaközpontú, mint az angol L1 természetes változatai vagy L2 módozata. Míg az L2 nyelvhasználata idős korban megkophat, addig az L1 rendszerének és sztenderdjeinek alappillérei általában állandóak maradnak. Argumentációjában ugyanakkor

¹ A releváns angol nyelvű szakirodalomban a Lingua Franca Angolt ELF névvel szerepeltetik. Mi itt ennek a magyar megfelelőjét (LFA) használjuk.

Kecskés kiemeli, hogy az angol L1 beszélői nélkül nem létezik, nem alakul ki LFA sem. Nézetem szerint a releváns és fontos kutatói kérdést annak vizsgálata képezi, hogy az L1 és L2 viszonylatában a különféle L1 angol nyelvváltozatokból hogyan szűrődik le és ki az LFA, hogy nyelvi rendszere a regularizáció egyes fázisain keresztülhaladva sztenderdizálódik-e, s ha igen, ez a folyamat miképp megy végbe. Szorosan kötődik ehhez annak vizsgálata, hogy a kialakult LFA nyelvhasználati változatokhoz hogyan viszonyul az LFA-alanyok nyelvi kompetenciája. Ugyanis ennek a folyamatnak az eddigi kutatásokban nem akad megbízható leírása vagy akár csak értelmezése.

A jelen monográfiában Kecskés vizsgálata és argumentációja éppen ebbe az irányba mutat. Súlypontozottan a grice-i pragmatika szemszögéből, azaz nem elsősorban alkalmazott nyelvészeti, hanem inkább pragmatikaelméleti szemszögből szemléli az LFA-t. Ez a szemléletmód képezi könyvének legfontosabb nívumát, mely révén diszkurzusalapú megfigyeléseinek eredményeivel nem csupán az LFA működésének mechanizmusait térképezi fel, hanem egyúttal gazdagítja, új megvilágításba helyezi az interkulturális alapú nyelvészeti pragmatika vizsgálati és elméleti profilját. Míg a nyelvészeti pragmatika vizsgálati köre alapvetően és dominánsan monolingvális, addig Kecskés kutatásai a bilingvális és heterolingvális kommunikáció manifestációjának folyamataira összpontosulnak a monográfia egyes fejezeteiben. Példabemutatai nyomán láthatóvá válik, hogy az LFA nyelvezetében a szemantikai-pragmatikai potenciál két alkotóeleme, például a literalitás kifejeződésének magasabb foka révén, közelebb van egymáshoz, mint az L1 performanciában. Főként azért, mert az LFA diszkurzusaiban a kommunikáló felek közös háttértudása kisebb volumenű, mint az L1 esetében, ugyanakkor az arra való támaszkodás közvetlenebbnek látszik. Kecskés felfogásában az LFA tulajdonképpen egy átmeneti, ideiglenes nyelvi állapot (10. o.). Ennek megbízható leírása azonban a jelenleginél jóval nagyobb volumenű kísérletes pragmatikai kutatómunkát igényel. A szerző által felvetett kérdés azonban már a jelen formájában is rendkívüli. Feltétlenül össze kell vetni az LFA feltételezett átmeneti jellegét az L1 elsajátítás korai szakaszaiban megfigyelhető lexikális, valamint grammatikai (pl. konstrukciós, kollokációs) konstruktumok, a figurativitás produkciós és dekódolási folyamatainak mentálisan szervezett és nyelvíleg megjelenített/megjeleníthető folyamataival, a konstruktumok stabilizációjának (regularizációjának és sztenderdizációjának) tényezőivel. Kecskés meghatározása szerint az LFA nem tekinthető önálló nyelvnek, hanem inkább egy ideiglenesen fennálló közösségi gyakorlatnak, egy folyamatosan alakuló nyelvhasználati módozatnak (10. o.) olyan egyének kommunikatív interakcióiban, akik az anyanyelve nem az angol (4. o.).

Az első fejezetben (15–44. o.) a szerző áttekinti az LFA természetének sajátosságait. Az LFA-nak nem létezik alapnyelve, nincsenek dialektusai. Az angol alapnyelvhez való viszonyában azonban számos regionális változata létezik. Egyénileg kódolt, állapota múlandó, tiszavirág-életű. Kecskés hangsúlyozza, hogy az LFA az angol L1 nélkül nem is létezne. Ugyanakkor az angol anyanyelvűek képesek sikeresen kommunikálni az LFA használóival. Felmerülhet azonban a kérdés, hogy azonosíthatók-e regiszterjellegű belső, nyelvhasználati szegmensek az LFA rendszerében, van-e sajátos grammatikája, vagy az egyénileg kódolt regionális változatok rendelkeznek sajátos grammatikai jegyekkel. Kimutathatók-e a regularizáció és a sztenderdizáció ismérvei az adott nyelvhasználati variánsban? Természetéből fakadóan nyilvánvaló, hogy az LFA egy sajátos pragmatikai rendszert képez. Ugyanakkor a természetes angol alapnyelv változataiból nyeri szókincsét, lexikális szemantikai viszonyrendszerét. Widowson (2012: 21) az LFA-t szintén egy nyelvhasználati alapú konstruktumnak tekinti. Nézetem szerint kialakulását és rendszerszerűségének alakulását tekintve érdekes kutatói

Andor József:

István Kecskés: English as a Lingua Franca: The Pragmatic Perspective

Argumentum 17 (2021), 864-870

Debreceni Egyetemi Kiadó

DOI: 10.34103/ARGUMENTUM/2021/47

programot képezhet összevetése a nyelvi kreolizáció és/vagy pidzsinizáció fejlődéstörténetének szisztematikus folyamataival. Cohen (2007) kutatásaira hivatkozva Kecskés megemlíti (24–25. o.), hogy az LFA interakciót tulajdonképpen egy bizonyos fajta félbeszakadt kreolizációs folyamatnak lehet tekinteni. Fontos megjegyezni, hogy az LFA nem rendelkezik önálló anyanyelvi státusú konstruktummal. A monográfia szerzőjének véleménye szerint (18–19. o.) az LFA nem képez önálló, különálló nyelvet, és nem tekinthető az L2-t használó köztes nyelvnek sem, ahogy azt más szerzők állítják (pl. House 2003). Nem létezik a köztes nyelvek (interlanguage) belső rendszerét meghatározó fejlődéstörténete. Mivel jellege szinkrón szinten az angol számtalan változatából táplálkozik, diakrón eszközökkel nem vizsgálható (19. o.).

Kecskés megítélése szerint az LFA kommunikáció interkulturális, mely a hangsúlyt áthelyezi a közösségi háttértudás (common ground) síkjáról az egyéni sztenderdekre, az alapvető háttérismereteket (core common ground) a kommunikáló felek akár ideiglenesen is átértelmezhetik. A figuratív nyelvi formulák helyett a szó szerinti nyelvhasználatot részesítik előnyben. Ilyen értelemben beszélhetünk aktualizált közös háttérismeretekről (emergent common ground). Ezt a használati aspektust a monográfia valamennyi példaelemzése alapján konstatálhatja az olvasó. Kecskés valamennyi diskurzusértelmezése korpuszalapú, szövegei az Albany Database korpuszából származnak. Míg a közösségi háttértudás viszonylag statikusnak tartható, addig az aktualizált háttérismereteket viszonylagos dinamizmus jellemzi az egyedi, eseti, konkretizált nyelvhasználatban (35. o.). Az LFA főként az utóbbi háttérismeret-típusra épít, mivel nyelvhasználói kisebb volumenű közösségi háttértudással rendelkeznek. Kontextusismeretüket illetően összekapcsolt formában funkcionálnak az ún. előzetes ismeretek és az aktuális szituációs kontextus ismérvei és tényezői (Kecskés 2014: 133–150). Egymáshoz kapcsolódásuk szétválaszthatatlan. Természetük szociokulturális alapokon nyugszik, nyelvileg a lexikális egységek konstruktumaiban reprezentálódnak.

Ahogy Kecskés könyvének második, az LFA-ban megvalósuló kreativitást tárgyaló fejezetében (45–68. o.) korpuszalapú példák tárgyalásán keresztül bemutatja, a Sinclair által a természetes nyelvekre jellemző idiomatikusság alapelve (idiom principle – Sinclair 1987) az LFA-ban nem igazán működik (45. o.). Az LFA nyelvhasználatában a folyamat alapú kreativitás megvalósulása követhető nyomon. Ahogy azt a kognitív nyelvészet klasszikus szerzői (Lakoff, Johnson és mások) kimutatták, nyelvhasználatunk jelentős hányada formulaszerű (formulaic), lexikális tekintetben rutinszerű frázisokból áll. Ezeket a fogalmi alapú nyelvi konstrukciókat a kommunikáció során a mentális lexikonból hívjuk elő a diskurzusképezés koherenciájának biztosítása érdekében. Az LFA használóinak szókincese túlnyomórészt rövid lexikális kifejezésekből tevődik össze, nem pedig hosszabb frazális formulákból áll. Ezzel kapcsolatban megjegyzem, hogy ennek a lexikális reprezentációtól, a kutatás jelenlegi fázisában még csupán hipotézisként kezelhető tényezőnek a bizonyítása a jövő kutatóinak vizsgálatára vár. Emellett az LFA-t illető nyelvezet értelmezése során újragondolást igényel a nyelvi hiba fogalmának és terjedelmének értékelése is. Mindezzel kapcsolatban a monográfia szerzője igen széles körű szakirodalmi bázisra alapozva fejti ki érvelését. Rámutat, hogy a korpuszpéldákban szereplő LFA beszélőknek rendkívül gyenge a grammatikai kompetenciája, azaz a nyelv merev konvenciókon alapuló szegmensének kreatív módú birtoklása. Ugyanakkor megjegyzem, hogy az LFA grammatika manifesztációját illetően érdemes lenne vizsgálni a regionálisan azonosítható mintázatokat, melynek révén tipológiailag releváns bizonyítékok nyerhetők esetleges szisztematikusságukról. Kár, hogy az argumentációban definíció nélkül maradnak olyan, kognitív pszichológiai eredetű, de pragmatikaelméletileg releváns szakkifejezések, mint a 'pszichológiai száliencia' (psychological salience) (62. o.) és 'kollektív száliencia' (collective salience).

Andor József:

István Kecskés: English as a Lingua Franca: The Pragmatic Perspective

Argumentum 17 (2021), 864-870

Debreceni Egyetemi Kiadó

DOI: 10.34103/ARGUMENTUM/2021/47

A példaelemzésekből kitűnik, hogy a lexikális elemek kontextuálisan száliens jelentése milyen hatékonyan aktiválódik a kommunikáció folyamatában. Példaelemzéseiben a szerző láthatóvá teszi, hogy az LFA egyik legfontosabb jegye az, hogy nyelvhasználói saját formulaszerű kifejezésmódot (elsősorban lexikait) keresnek, ezáltal elkülönülnek az L1 mintától. De azért megfigyelhető, hogy leginkább az L1 mintáját követve teszik ezt, főként lexikai szinten, de grammatikai viszonylatban is. Felmerülhet azonban a kérdés, hogy milyen fokú tudatossággal teszik ezt. Ennek megítélésére a monográfia szerzőjének kutatásai jelenlegi szintjén, még nincs válasza. A jövőben célszerű megközelítést nyújtana a formulaszerűség irányába mutató produktív és receptív folyamatokat illetően két korpusz adatainak vizsgálatára (L1–LFA és LFA–LFA) épülő komplex, komparatív, korpuszalapú összevetés, kontrollként több résztvevő szimultán diskurzusát rögzítő adatbázissal.

Kérdéses továbbá annak a megítélése is, hogy vajon az LFA akar-e, vagy képes-e egyáltalán igazi, belső rendszerrel (regularizált és sztenderdizált formánsokkal) rendelkező nyelv lenni. A funkcióját illetően vele párhuzamba állítható kreol változatok viszont képesek voltak ilyen irányban fejlődni és önállósodni (lásd Bickerton 1973). A formulakövetés és -konstrukció a nyelvi reprezentáció valamennyi szintjén a természetes nyelvi rendszerek eredendő sajátossága.

A monográfia rövidebb terjedelmű harmadik fejezete (69–90. o.) az interakciós kompetencia kérdéskörét tárgyalja szemléletes diszkurzív példák bemutatásán és elemzésén keresztül. Ennek a résznek az elején a szerző az interakciós kompetencia kétféle típusát vázolja fel: az alapvető, valamint az ún. adaptált kompetenciát. Kifejti, hogy a kompetencia elemi forrását a nyelvi sztenderdek, normák, rutinok, valamint a háttérismereti, kultúraspecifikus bázis birtoklása és a kommunikatív intenciók alkalmazása jelenti az aktuális szituációs kontextus keretei között (69–71. o.). A két típus egymással kontinuumot képezve működik. Véleménye szerint az LFA-alapú nyelvhasználat főként az első alkalmazására támaszkodik, mely inkább statikus jellegű ismeretanyagot hív elő a memóriából és aktivizál, míg az adaptált interakciós kompetencia komplexebb, dinamikus természetű.

Az interakciós kompetencia itt bemutatott felfogása összefüggésben van (illetve lehetne) a modern szövegtani modellekből jól ismert hármasszövegkonstrukciós és receptív normarendszer, a szövegkonnexitás, a kohézió, valamint a koherencia működésének/működtetésének mechanizmusaival, különös tekintettel a tematikus progresszió, a tematikai váltások, a tudáskeret alapú lexikális szövegprezentáció, vele összefüggésben a kulcsszói státusz funkcionális szemléletű tárgyalására, illetve a lexikalizálódás konstrukciós típusainak funkcionális tartalmú megjelenítésére. Mindezeket az LFA-ra vonatkoztatva is hatékonyan lehetne elemezni.

A következő fejezet a szociokulturális alapú háttérismeretek szerepét tanulmányozza (91–112. o.). Birtoklásuk a kommunikáló felek részéről igen fontos, mivel hozzájuk rögzített módon funkcionál a kollektív száliencia, mely biztosítja a nyelvfeldolgozás számára a koherencia létrejöttének feltételrendszerét. A bennük rögzített tudástípusok (Kecskés tételezésében nyelvi, fogalmi, enciklopédikus) operativitása szorosan összefügg egymással. Ugyanakkor Kecskés nem mutatja ki a konceptuális alapú keretismeretek összefüggését a dominanciájuk hatókörébe tartozó szkriptális, azaz forgatókönyvi ismeretekkel, utóbbi konstrukciók státuszát, nyelvi relevanciáját nem is tárgyalja. A konceptuális alapú, mentálisan rögzített szerkezetek nyelvi/nyelvhasználati kivetítődését reprezentáló lexikális szemantikai természetű példabemutatók tekintetében (a pozitív, valamint a negatív töltetű, ún. lexikális prozódia és a kollokációs potenciál által befolyásolt jelentéstöltet) azonban szövegpéldáinak tárgyalásával megalapozott megfigyelésekkel gazdagítja könyve olvasójának ismereteit. Argumentációjában alapos áttekintést nyújt a szójelentés lexikális – nyelvi és konceptuális – jellegét tárgyaló különféle szakirodalmi néze-

Andor József:

István Kecskés: English as a Lingua Franca: The Pragmatic Perspective

Argumentum 17 (2021), 864-870

Debreceni Egyetemi Kiadó

DOI: 10.34103/ARGUMENTUM/2021/47

tekről, modellekről. Hogy a két aspektus elkülönül egymástól, Kecskés szemléletében jól mutatja az LFA: a konceptuális tartalom korlátozottságát demonstrálja (pl. a figuratív sík hiányos reprezentációja, vagy akár hiánya révén), míg nyelvhasználatában a reprezentált lexikális egységekhez való szabad hozzáférésről tesz tanúbizonyságot. Megjegyezzük, hogy Wierzbicka már 1996-ban nagy hangsúlyt fektetett a szójelentés enciklopédikus és lexikális aspektusainak határozott elkülönítésére. Kecskés érvelésében jelentős értéket képvisel, hogy a megállapításait azonnal, LFA diszkurzusból származó példákkal szemlélteti, azaz az LFA nyelvezetének vélt rendszerére vonatkoztatja azokat.

A szerző a fejezet 105. oldalán, az enciklopédikus ismeretekkel foglalkozó részben tér ki a sematizáció kérdéskörére. Nem szerencsés, hogy itt összemosza a tudáskeret, az ún. kulturális modell, a lakoffi ICM (idealizált kognitív modell), valamint a schanki és abelsoni forgatókönyv fogalmát és a konceptuális alapú mentális szerkezetmódozatok funkcionális hatókörét, holott a felsorolt fogalmak közel sem azonos tartalmú és terjedelmű szerkezeti sémákat képeznek (lásd Andor 1985). Jól mutatja ezt a megállapítást a fejezetrész (5) sz. diszkurzusának szövege, mely az amerikai és a kínai éttermi szkript eltéréseit illusztrálja.

A könyvben olvasható valamennyi LFA diszkurzuspélda angol nyelvi környezetből, az USA-ból származik. Ez a tényező szűkítette a megfigyelhetőség lehetőségeit. Az eredményeket érdemes lenne összevetni olyan nyelvi környezetben nyert adatokkal, ahol például egy holland anyanyelvű személy társalog egy japánnal angolul, de az angol nyelvföldrajzi szféra határain kívül.

A monográfia 5. fejezete (113–136. o.) a beszélői szándék kifejeződését tárgyalja. Az intenció igazán éppen az LFA esetében fontos tényező. A könyvnek ebben a szakaszában a szerző összeveti az intencióról szóló kognitív-filozófiai és szociokulturális alapú felfogásokat. Utóbbi post factum produkciós alapú, előbbi Grice nyomán rigid, előzetes mentális állapotra alapozott. Kecskés érvelésében a grice-i együttműködési alapelvek mellett ugyancsak fontosak az individuális szálicencia megítélésének, figyelembe vételének kérdései a diszkurzus racionális tervezésében, jelentéskonstruálásában. A szálicencia kiemelkedő és releváns információra épül, melyet a kommunikáció recipiense a beszélő szándékainak kifejezésére vonatkozóan a legfontosabb reprezentálandó tények/tényezőnek vél. Kecskés – Giora 2003-ban közreadott értelmezésére támaszkodva – a beszélő szálicens elgondolását is hangsúlyozza (2014). Giora megkülönbözteti a kifejezetten nyelvi, lexikális alapú szálicenciát a perceptuális alapútól. Megítélésem szerint előbbi státusának kifejezésében fontos a konceptuálisan tárolt és előhívott keretismeret tartalma. Emellett Kecskés felfogásában hangsúlyos szerepet kap az előzetes és az aktuális szituáció kontextusával való összefüggőség. Jelen monográfiájában a szálicencia három típusát körvonalazza: (i) inherens (tárolt) szálicencia, (ii) kollektív szálicencia, (iii) emergens, aktuális szituációs szálicencia. Giora elmélete szerint a lexikális alapú szálicencia a memóriában tárolt, konvencionizálódott, statikus jellegű konstruktum.

A hatodik fejezet (137–158. o.) a szemantika–pragmatika interfész viszonyról szól. Benne a fő kérdést annak megítélése képezi, hogy milyen volumenű aktuális szituációs kontextusra van szükség egy adott kommunikációs aktusban. Az általános nézet szerint az LFA-ban gyenge fokú pragmatikára, viszont erős alapú szemantikára van szükség. Kecskés nézete szerint viszont inkább erős pragmatika szükséges a kommunikáció sikeressége számára. Vele az LFA nyelvhasználói emergens, közös kódalapot próbálnak teremteni. A jelenleg rendelkezésre álló tapasztalatok alapján kimondható, hogy a kompozicionalitásra, a nem-figuratív, szó szerinti, kódolt jelentésre igyekeznek támaszkodni. A szerző szemléletes példákkal mutatja be a szó szerinti és a nem szó szerinti értelem együttes szálicenciájának megvalósulását. Hiányolom azonban ebből

Andor József:

István Kecskés: *English as a Lingua Franca: The Pragmatic Perspective*

Argumentum 17 (2021), 864-870

Debreceni Egyetemi Kiadó

DOI: 10.34103/ARGUMENTUM/2021/47

a fejezetből az interfész viszony fogalmának, természetének és funkciójának kifejtettebb tárgyalását. Ugyanakkor Kecskés példaelemzések révén meggyőzően mutatja ki, hogy az angolt nem anyanyelvként beszélők kommunikációjában a szemantika és a pragmatika funkcionálása egymáshoz igen közeli hatékonysággal rendelkezik, míg az L1 alanyok nyelvezetében a két szféra távol áll egymástól. Utóbbi miatt nagy jelentőségű a grice-i implikaturák szerepe és a befogadói inferenciális tevékenység. Az LFA-ban a szemantika és a pragmatika egymással összefonódva funkcionál. Lexikális szinten a pragmatikai kifejezőmód szemantizálódását tapasztalhatja a megfigyelő. Az előzetes, meglévő kontextus (prior context) deklaratív természetű tudást képez, míg az aktuális szituációs kontextus procedurális (folyamatban levő) kontextust alkot (Kecskés 2014).

A hetedik fejezet (159–183. o.) az implikaturákat tárgyalja szemléletes példabemutatókkal. Az elemzések során a szerző kimutatja, hogy a pragmatika az LFA-ban az emergens intenciótól, az innovációtól, az emergens aktivált háttérismeretektől és a tudáskeret online alakításától függ.

A modalitással foglalkozó 8. fejezet (184–205. o.) bemutatja, hogy az LFA nyelvezet használói kommunikációjukban nem építenek ki új modalitás eszközöket, hanem a meglévő L1-re támaszkodnak. A példabemutatók alapján láthatóvá válik, hogy a modális hozzáállás formáját (episztemikus, deontikus, dinamikus) és használatának fokát szociolingvisztikai tényezők befolyásolhatják. A fejezet áttekinti a modalitás gyakoriságon és tartalmi tölteten alapuló, hasonlóan strukturált vizsgálatait, vonatkoztatva ezeket az LFA-ra, illetve az előfordulások arányainak változásaira.

Az utolsó, 9. fejezet (206–230. o.) a dialogikus sorok, az ún. pragma-dialógusok és különös szerkezeti megoldások vizsgálatával foglalkozik. Olyan diszkurzusszerkesztési módok elemzésével, amelyek megbontják a szövegek regularizált és sztenderdizált, megszokott és elvárt strukturális reprezentációját. Például megszakítják a szövegszerkesztés témaszerkezetét, megtörik az információ keretalapúságát, a reprezentált sztenderd forgatókönyvi tételezést, zavart keltve ezáltal a szövegkohéziós séma és a koherencia konstruálásának kivitelezésében.

A könyvet rövid terjedelmű epilógus zárja.

Kecskés István új, igényes szakmaisággal megírt könyve az LFA szemantikai-pragmatikai bázisú sajátosságainak és működésének következetesen strukturált megfigyelése révén úttörő jelentőségű az interkulturalitás nyelvi reprezentációjának vizsgálatában. Megismerése/ismerete ajánlott mind az elméleti, mind pedig az alkalmazott nyelvészeti kutatások iránt érdeklődő olvasók: kutatók és az egyetemi PhD-képzések pragmatika moduljaiban részt vevő hallgatók számára.

Irodalom

- Andor, J. (1985): On the psychological relevance of frames. *Quaderni di Semantica* VI/2, 212–221.
- Bickerton, D. (1973): On the nature of a creole continuum. *Language* 49, 640–669.
- Cohen, R. (2007): Creolization and cultural globalization: The soft sounds of fugitive power. *Globalizations* 4/3, 369–384.
- Giora, Rachel (2003): *On Our Mind*. Oxford: Oxford University Press.

Andor József:

István Kecskés: *English as a Lingua Franca: The Pragmatic Perspective*
Argumentum 17 (2021), 864-870
Debreceni Egyetemi Kiadó
DOI: 10.34103/ARGUMENTUM/2021/47

- House, J. (2003): Misunderstanding in intercultural university encounters. In: House, J., Kasper, G. & Ross, S. (eds.): *Misunderstanding in Social Life: Discourse Approaches to Problematic Talk*. London: Longman, 22–56.
- Kecskés, István (2014): *Intercultural Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Jenkins, J. (2007): *English as a Lingua Franca: Attitudes and Identity*. Oxford: Oxford University Press.
- Seidlhofer, B. (2011): *Understanding English as a Lingua Franca*. Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair, J. (1987): Collocation: A progress report. In: Steele, R. & Treadgold, T. (eds.): *Language Topics: Essays in Honour of Michael Halliday*. Amsterdam: John Benjamins, 319–331.
- Widowson, H. G. (2012): ELF and the inconvenience of established concepts. *Journal of English as a Lingua Franca* 1(1), 5–26.
- Wierzbicka, A. (1996): *Semantics: Primes and Universals*. Oxford: Oxford University Press.

Andor József
Pécsi Tudományegyetem, BTK
Angol Nyelvészeti Tanszék
H-7624 Pécs, Ifjúság u. 6.
andor.jozsef@t-online.hu